

SINFDA KREATIVLIKNI RIVOJLANTIRISHNING AHAMIYATI

Xujaniyozova Oygul Rajabovna

Urganch Davlat Universiteti,

Maktabgacha ta'lim metodikasi kafedrası katta o'qituvchisi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.7274916>

Annotatsiya. Maqolada katta sinflardagi maktab o'quvchilarini o'qitishda kreativ, boshqacha aytganda ijodiy yondashuv asosida o'qitish texnologiyalari, metodlari, ushbu ijodiy o'qitishning ahamiyati, natijalari misollar bilan yoritib berilgan.

Kalit so'zlar: ijodkorlik, kreativ yondashuv, faoliyat, fan, doira, muammo, ijodiy loyiha.

THE IMPORTANCE OF DEVELOPING CREATIVITY IN THE CLASSROOM

Annotation. In the article, the teaching technologies, methods, the importance of creative approach is discussed. Creative way of educating, and the results of creative teaching of high school students are high lightened with examples.

Key words: creativity, creative approach, activity, science, framework, problem, creative project.

ВАЖНОСТЬ РАЗВИТИЯ ТВОРЧЕСТВА В КЛАССЕ

Аннотация. В статье упоминаются технологии, методы обучения, важность творческого подхода. На примерах освещены творческий способ воспитания, результаты творческого обучения старшеклассников.

Ключевые слова: творчество, творческий подход, деятельность, наука, рамки, проблема, творческий проект.

KIRISH

Bugungi dunyo misli ko'rilmagan tezlikda o'zgarmoqda - va butun dunyo bo'ylab millionlab o'qituvchilar uchun hozir sinfda ijodkorlikning ya'ni kreativlikning afzalliklari va ahamiyatini qabul qilish uchun tarixdagi eng muhim davr desak adashmaymiz.

10 yil orqaga nazar tashlaydigan bo'lsak, bugungi dunyoda biz duch keladigan o'zgarishlarning keskin sur'atlarini va favqulodda vaziyatlarni - global pandemiyadan so'ng ta'lim ehtiyojlariga moslashishdan tortib, raqamli avlodni kuchaytirish va yaratishgacha bo'lgan g'ayrioddiy vaziyatlarni hech kim bashorat qila olmasdi, bir kechada milliard dollarlik kompaniyalarni ochish; ijodkorlik va mavhum fikrlash jamiyat kelajagi uchun zarur bo'lgan ko'nikmalar talaba repertuarining zaruriy shartiga aylandi. So'nggi o'n yillikning o'zida globallashuv va raqamli inqilob natijasida butun sanoat butunlay o'zgarganini ko'rdi, texnologiyalarga kirish va innovatsiyalar potentsiali hech qachon bugungidek mavjud bo'lmagan va o'qituvchilar ham jismoniy, ham raqamli sinflarda o'ynashadi. bu ijodkorlikni rivojlantirish va rag'batlantirishda muhim rol o'ynaydi.

METOD VA METODOLOGIYA

Aslida kreativlik nima?! Ijodning o'zi juda keng mavzu. Ijodkorlikka ma'lum bir mahorat sifatida qarash va siz chizishingiz yoki qo'shiq aytishingiz mumkinligini taxmin qilish oson bo'lsa-da, siz ijodiy bo'lishingiz kerak, haqiqat juda nozik. Aytish joizki, ijodkorlik zamonamizning eng ilg'or innovatsiyalarining harakatlantiruvchi kuchi bo'lgan.

Atrofga nazar tashlaydigan bo'lsak, bizni innovatsiyalar qurshab oladi, agar aql bovar qilmaydigan ijodkor va qat'iyatli odamlar noaniqlikni qabul qilmaganida, status-kvoga e'tiroz

bildirmaganida, hech qanday javob bermaganda va har xil muammolarni hal qilishning yangi usullarini kashf qilmaganida bo'lmadi.

Biz ertangi kunning yutuqlari va texnologiyalarini bashorat qilish deyarli mumkin emasligining jonli isboti bo'lamiz - kaftimizdan Internetga zudlik bilan kirish yoki butun dunyo bo'ylab odamlar bir tugmani bosish bilan bog'lanib qolishdan tortib, buni yaxshi ko'ramiz. yoki undan nafratlansak, texnologiyada erishgan yutuqlarimiz bugungi kunda qilayotgan deyarli hamma narsaga ta'sir qiladi. Bu bizning kelajak rejalarimizga ham ta'sir qiladi, ammo bugungi kunda biz odatdagidek qabul qiladigan narsalar - televizor translyatsiyasi, avtomobillarimizdagi GPS, butun dunyo bo'ylab kontent kutubxonalari va onlayn xaridlar - odatiy hol emas edi yoki shu qadar muammosiz birlashtirilgan. O'n yil oldin bizning kundalik hayotimiz.

Xo'sh, keyingi o'n yillikda innovatsiyalar cho'qqisida ijodkorlik nima bo'ladi? An'anaviy esda qoldirish orqali o'rganish va standartlashtirilgan testlardan unumdorlik o'lchovi sifatida foydalanishning o'ziga xos afzalliklari bor bo'lsa-da, biz bilamizki, keyingi avlod ancha mavhum va almashtiriladigan ko'nikmalarga muhtoj bo'ladi;

Iqlim o'zgarishiga qarshi kurashishdan tortib global raqamli inqilob bilan hamqadam bo'lishgacha bo'lgan muammolarni hal etuvchi kelajak avlod jasur g'oyalar va imkonsiz narsaga qarshi kurashish qat'iyati bilan yangi va ijodiy yo'llarda fikr yuritish orqali dunyodagi eng qiyin to'siqlarni yengib o'tishi kerak bo'ladi.

Hatto STEM-ga asoslangan yanada qat'iy kasb egalari ham bunday nostandart fikrlashdan foyda olishgan. Ilon Mask avtomobil liftlari bilan yer osti tunnel tizimlarini qurmoqda va biz yerda duch kelayotgan ekologik muammolarni hal qilishning kashshof usuli sifatida kosmik sayohatni yanada qulayroq qilmoqda.

Garchi bu misollar qat'iyat, aniq tajriba va katta (!) mablag'ni talab qilsa-da, bu turdagi innovatsiyalarni ijodkorliksiz amalga oshirib bo'lmaydi.

TADQIQOT NATIJASI

Qanday qilib biz kelajak avlodga hali xayoliga kelmagan narsalarni yetkazish imkoniyatini beramiz? Darsda ijodkorlikning o'rni va ahamiyati

Sinfda ijodkorlikni rivojlantirishning ahamiyati haqida ko'proq bilish uchun men zamonaviy "Art Attack" klinik bolalar psixologi, ijodiy terapiya bo'yicha o'n yildan ortiq tajribaga ega, kontent ijodkori va televidenie shaxsi Amber Kemp-Gerstel suhbatlarini ko'rib chiqdim.

Suhbat sinfdagi ijodkorlikning o'rni va ahamiyatiga biroz oydinlik kiritdi Amber sinfdagi muhit yoshlarda ijodkorlikni rag'batlantirish va tarbiyalashni boshlash uchun eng muhim joylardan biri ekanligini tushuntirdi.

Voyaga yetganlar uchun kundalik hayotga berilib ketish oson bo'lishi mumkin va jamiyat to'siqlari bizning mavhum fikrlash va "me'yor" ga zid bo'lgan dadil g'oyalarga intilish qobiliyatimizni pasaytiradi. Aksincha, bolalar o'zlarining fikrlash va muammolarni hal qilish usullarini rivojlantirish uchun eng yaxshi mavqega ega, chunki ular tabiatan izlanuvchan, o'rganishga ochiq, tasavvurga ega va ular ko'pincha yangilikdan xijolat chekmaydilar, chunki hamma narsa yangi va shuning uchun hech narsa g'ayritabiiy emas.

Umuman olganda, ba'zi o'qituvchilar bolaligidan o'rta maktabgacha bo'lgan davrda bolaning hayotida 10 000 soatdan ko'proq vaqt sarflaydilar, ular bu xatti-harakatni va cheksiz fikrlashni rivojlantirishlari, uni qo'llab-quvvatlashlari va rag'batlantirishlari juda muhimdir, chunki bu yumshoq ko'nikmalarni rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. sinfdan tashqari hayotda zarur.

Bundan tashqari, ser Ken Robinson ham ta'lim tizimida ijodkorlikni birlashtirish muhimligi haqida gapirib, ta'lim "bizni tushuna olmaydigan kelajakka olib boradi" va shuning uchun kelajakdagi to'siqlar yoki qiyinchiliklarni engish uchun ijodkorlik zarurligini ta'kidladi. . Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, ijodkorlik jamiyat bilan shug'ullanganda rivojlanadi, bu esa sinfni innovatsion va ijodiy o'qitish uchun mukammal asosga aylantiradi.

Biz yaqinda O'zbekiston bolalar maktablarida 11-singfacha dars beradigan 240 nafar o'qituvchi o'rtasida so'rov o'tkazdik va ulardan sinfda ijodkorlikning afzalliklari nimada (onlayn yoki jismoniy) nima deb o'ylashlarini so'radik, ularning xulosalari quyidagicha edi:

Sinfda ijodkorlikning afzalliklari

240 nafar o'qituvchilarning fikri

SINFDAGI IJODKORLIK O'QITUVCHILAR UCHUN NIMANI ANGLATADI?

- Darslar bilan yangi narsalarni sinab ko'rish va talabalarni qaror qabul qilish jarayoniga qo'shish qobiliyati.
- Bolalarga o'ylash, rejalashtirish va bir-biridan o'rganish imkonini berish.
- O'quvchilarga o'zlarining kuchli tomonlarini tushunishiga erkinlik beradigan mazmunli topshiriqlarni bera olish.
- O'quvchilarni qiziqtiradigan va ularning tasavvurlarini ishlatishga imkon beradigan darslarni yaratish.
- Sinfdagi ijodkorlik boshqalarga har bir insonning qanday farq qilishi va jamiyatga ijobiy tomondan nimadir qo'shishi mumkinligini ko'rsatadi.
- O'quvchilarni yangi narsalarni o'rganishga qiziqtirish istagi.
- Ushbu qiziqishni o'rganishga jalb qilish.

Oyguil

URDU

Ijodkorlik o'quvchilarni haqiqiy dunyoga tayyorlashga qanday yordam beradi? – deb nomlangan so'rovnoma natijalari

Har bir fan doirasida kreativlikni joylab borish.

Har bir mavzu ijodiy bo'lishi mumkin! Ijodkorlik butun o'quv dasturini qayta yozish kerakligini anglatmaydi, buning o'rniga loydan shakllar yaratish yoki imlo faoliyati sifatida so'z qidirish bingo o'ynash kabi oddiy narsa bo'lishi mumkin. Hatto matematika va fan kabi aniqroq va tuzilgan mavzularda ham talabalar bilan chuqurroq tushunishni rag'batlantirish uchun mavzuga ijodkorlik kiritilishi mumkin bo'lgan sohalar mavjud.

Faoliyat va o'rganish usullarini individual talabalarga moslashtirish

Ehtimol, biz ko'pincha ijodkorlikni badiiy qobiliyatlarga moslashtirganimiz sababli, rasm chizadigan va rasm chizishni yaxshi ko'radigan bolani ijodiy deb o'ylashimiz mumkin, ammo bu qisqa bo'lishi mumkin. Ijodkorlik va o'rganishga bo'lgan qiziqish qobiliyati har qanday shaklda bo'ladi va har bir bola uchun har xil narsani anglatadi.

Pedagoglar farqlarni bilishlari va shunga mos ravishda o'z ta'limotlarini qo'llashlari kerak. Masalan, ba'zi talabalar vizual o'rganuvchilar bo'lishi mumkin, boshqalari ma'lumotni o'zlashtirish uchun bajarish/taktik yo'l bilan yoki tomosha qilish yoki tinglash orqali o'rganishni afzal ko'rishlari mumkin.

MUHOKAMA

Muammolarni hal qilishning bir nechta usullarini rag'batlantiring

Ijodkorlikni rag'batlantirishda moslashuvchanlik juda muhimdir. Bu turli yechimlar va o'ziga xos g'oyalarni ishlab chiqish qobiliyatini rivojlantirish bilan bog'liq – birinchi g'oya ishlamay qolganda, o'quvchilarni kashfiyot sari sayohatni davom ettirishga undash, muqobil variantlarni o'rganish, muvaffaqiyatga erishguningizcha urinib ko'ring, urinib ko'ring va yana urinib ko'ring. Bu esa o'quvchilarda muammoni mustaqil yechishda chidamlilik va o'ziga bo'lgan ishonchni oshirishga olib keladi.

Talabalarga o'zlarining kuchli tomonlarini o'ynashga imkon beradigan mazmunli topshiriqlarni yarating

Hech bir ikki kishi bir xil emas, shuning uchun ikkita talaba bir xil tarzda o'rganishi kerak emas. Har bir talabaning o'ziga xos kuchli tomonlarini hisobga olgan holda vazifalar yarating -

bu ularni qiziqtiradigan mavzu bo'ladimi yoki format yoki yondashuv orqali bo'lsin, qiziqish va qiziqish uyg'otsangiz, haqiqiy ijodkorlikni rag'batlantirish osonroq bo'ladi.

Muvaffaqiyatsizlik qabul qilinadigan va nishonlanadigan xavfsiz va ochiq maydonni yarating

Mening fikrimcha, sinfdagi ijodkorlikning roli xavfsiz va qulay muhitni yaratishdan iborat bo'lib, unda g'oyalar erkin oqishi va o'quvchilar o'zlarining ijodiy yechimlarini sinab ko'rishlari va "to'g'ri qabul qilishlari kerak" bosimisiz sinab ko'rishlari mumkin. Ba'zan sinflar faqat bitta javob yoki qat'iy javob borligini his qilishlari mumkin; Talabalarga o'sishi va rivojlanishi uchun turli xil echimlarni o'rganishga imkon berishimiz muhim.

Har bir mavzu bo'yicha ijodkorlikni to'qib chiqaring

Har bir mavzu ijodiy bo'lishi mumkin! Ijodkorlik butun o'quv dasturini qayta yozish kerakligini anglatmaydi, buning o'rniga loydan shakllar yaratish yoki imlo faoliyati sifatida so'z qidirish bingo o'ynash kabi oddiy narsa bo'lishi mumkin. Hatto matematika va fan kabi aniqroq va tuzilgan mavzularda ham talabalar bilan chuqurroq tushunishni rag'batlantirish uchun mavzuga ijodkorlik kiritilishi mumkin bo'lgan sohalar mavjud.

Faoliyat va o'rganish usullarini individual talabalarga moslashtirish

Ehtimol, biz ko'pincha ijodkorlikni badiiy qobiliyatlarga moslashtirganimiz sababli, rasm chizadigan va rasm chizishni yaxshi ko'radigan bolani ijodiy deb o'ylashimiz mumkin, ammo bu qisqa bo'lishi mumkin. Ijodkorlik va o'rganishga bo'lgan qiziqish qobiliyati har qanday shaklda bo'ladi va har bir bola uchun har xil narsani anglatadi. Pedagoglar farqlarni bilishlari va shunga mos ravishda o'z ta'limotlarini qo'llashlari kerak. Masalan, ba'zi talabalar vizual o'rganuvchilar bo'lishi mumkin, boshqalari ma'lumotni o'zlashtirish uchun bajarish/taktik yo'l bilan yoki tomosha qilish yoki tinglash orqali o'rganishni afzal ko'rishlari mumkin.

Xonadagi kattalarning nuqtai nazari bilan o'zingizni sinab ko'ring

Qiziqarli va ijodiy sinfni yaratish qiyin bo'lishi mumkin, ayniqsa siz bolalarni ekran orqali o'rgatayotgan masofaviy ta'lim muhitida. Men o'qituvchilarga taklif qilgan eng yaxshi narsalardan biri bu ijodkorlikni o'zingiz qabul qilishdir. Agar gaplasha olmasangiz, sinfingizga qanday dars bergan bo'lardingiz? Siz chizasizmi? Belgilardan foydalanasizmi? Siz kulgichlar yordamida maxfiy xabar yozasizmi va o'quvchilaringiz buni aniqlab beradimi? Siz charades o'ynaysizmi? Agar biz o'zimizni kattalar sifatida sinab ko'rsak, ijodkorlikni rag'batlantirsak, biz o'qitish usulida ijodiy bo'lishdan boshqa ilojimiz yo'q.

Guruh loyihalarini qabul qiling

Guruh loyihalari hamkorlikni rag'batlantirish va guruh sifatida muammolarni hal qilish uchun ajoyibdir. Jamoa bo'lib ishlash talabalarni boshqa odamlarning g'oyalari va ishlash usullari bilan hisoblashishga undaydi; sizni turli fikrlar va turli fikrlarga ega bo'lgan xonaga qo'yganingizda, muammoni hal qilishda ijodiy yondashishdan boshqa ilojingiz yo'q.

XULOSA

Bizning dunyomizning o'zgarish tezligi keyingi o'n yil ichida faqat eksponent matematik funktsiya kabi o'sishda davom etadi. Bugungi o'quvchilar biz iqlim o'zgarishidan tortib, tengsizlik va keng ko'lamli mojarolargacha, barcha mumkin bo'lgan sohalarida ilg'or texnologiyalargacha bo'lgan dunyodagi eng katta muammolarni hal qilish uchun ishlayotganimizda, biz hali tasavvur qilmagan kasblarni egallashadi. Shuni yodda tutgan holda, biz kelajak avlodga hayotning barcha jabhalarida ijodiy fikrlash va muammolarni hal qilish

imkoniyatini berishimiz kerak - va bu talaba maktabga kelganida boshlanishi shart emas, lekin bu juda muhim davrda. tarbiyalanadi va rag'batlantiriladi.

REFERENCES

1. Mirziyoev Sh. Bugun ma'rifatga e'tibor qaratish har qachongidan ham muhimdir. . Murojaat sanasi: 05.09.2019.
2. Karimov I.A. Yukcak ma'naviyat – yengilmak kuch. – Toshkent: Ma'naviyat, 2008.–176 b
3. Facione, P. A. (2000). The disposition toward critical thinking: Its character, measurement, and relationship to critical thinking skill. *Informal Logic*, 20(1), 61-84.
4. Facione, Peter A., 1990 a, *Critical Thinking: A Statement of Expert Consensus for Purposes of Educational Assessment and Instruction, Research Findings and Recommendations Prepared for the Committee on Pre-College Philosophy of the American Philosophical Association*, ERIC Document ED315423.
5. Adams, C.A. (2013), Sustainability reporting and performance management in universities: Challenges and benefits. *Sustainability Accounting, Management and Policy Journal* Vol 4 Iss 3, pp. 384-392
6. Agüera, I. (1997). *Ideas prácticas para un currículo creativo*. Madrid: Narcea de Ediciones.
7. lonso Monreal, C.(2000),*Qué es la creatividad?*. Madrid: Biblioteca Nueva.
8. Alsina, M. (2006). Competencias profesionales y creatividad docente en los futuros profesores de musica de secundaria: un estudi a partir del contexto universitario ingles. *Revista electronica omputense de investigación en educación musical*. 3, 2
9. Amabile, T. M. (1983). The social psychology of creativity: a componencial conceptualization. *Journal of Personality and Social Psychology*, 45(2), 357-376.
10. Amaral, M.E.R.A.G. (2005). *Criatividade e educação artística: lugares de arte, estética, formação e criatividade*. Tese de Doutoramento. FPCE, Universidade do Porto. Available in pdf: <http://hdl.handle.net/10216/22895>.
11. Andrich, S. (2001), *Creatività e lavoro di gruppo: una proposta didattica per creare un clima cooperativo in classe, Difficoltà di apprendimento*, 6, 353-367.
12. Antonietti, A., & Pizzingrilli, P. (2009), *Come sviluppare la creatività nei bambini: le indicazioni di un programma di ricerca*, *Synergies Europe*, 4, 151-166
13. Aquino Casal, F.; & Sánchez de Bustamante, I. (1999) *Algunas reflexiones acerca del juego y la creatividad desde el punto de vista constructivista*. *Tiempo de educar* , 1 (2). 131-153
14. Armesto, María C. (2001): *Creatividad y autoconcepto [Creativity and self-concept]*. *R. interam. Psicol.* 35(1), 79-95 (esp.).
15. Artilés Hernández, C. y JIMÉNEZ González, J. E. (coord.) (2005) *La respuesta educativa para el alumnado con altas capacidades intelectuales (vol. III) Las Palmas de Gran Canaria: Universidad de las Palmas de Gran*
16. Artilés Hernández, C., Jimenez Gonzalez, J. (Coord).(2007)*Programa de enriquecimiento extracurricular: Actividades para estimular el crecimiento divergente en el alumnado de Educación Primaria (PREPEDI)*. Dirección General de Ordenación e Innovación Educativa de Canarias.